

Lesbrief bovenbouw

KinderBoekenWeek 2026

Groep
7 en 8

ivn natuur
educatie

In de spotlight:

de wilde eend (man en vrouw)

Acteren: De gebroken vleugel-act; kijk maar eens!

De wilde eend is een geweldige actrice. Ze doet alsof ze gewond is aan de vleugel. Ze fladdert luidruchtig over de grond, sleept met een vleugel en maakt zielige geluiden. Ze lijkt een makkelijke prooi. Het roofdier denkt haar zo gemakkelijk te kunnen pakken en gaat erachteraan. Ondertussen verstoppen de kuikens zich. Zodra het roofdier ver genoeg van haar kuikens is weggelokt, 'geneest' de eend plotseling en vliegt alsnog weg.

DOEN

Eenden hebben verschillende kwaakgeluiden per situatie: bij gevaar: hard en snel; zachte kwaakjes om in contact te blijven met andere eenden; fluisterend gekwaak om te verleiden en hoge piepende kwaakjes om aandacht en voedsel te krijgen.

Doe de verschillende kwaakjes na en laat de ander raden welk geluid er bedoeld wordt.

DOEN

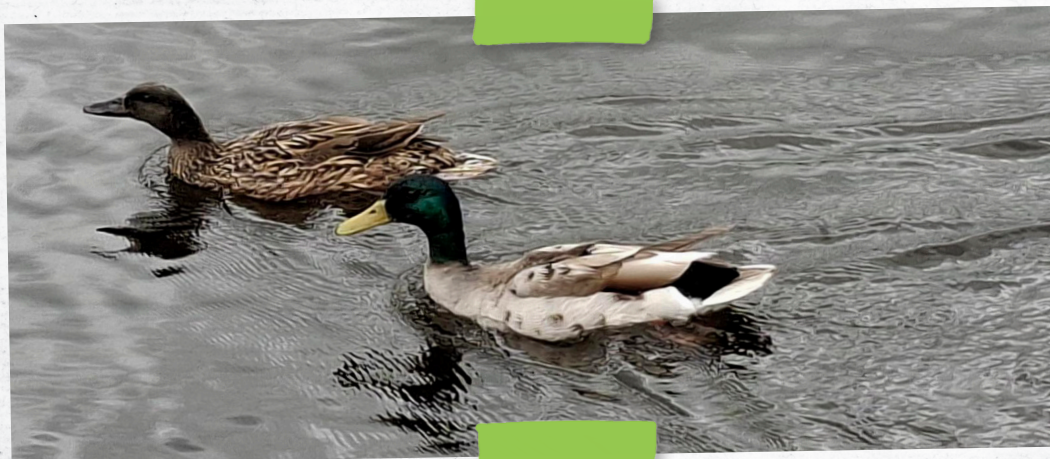

Bespreek welk roofdier eieren, jonge eendjes of volwassen eenden pakt. (vos, marterachtige, snoek, kat, roofvogel).
Speel in het volgende spel bovenstaande na: 1 moedereend, 4-8 kuikens, 1 roofdier.

Ga naar buiten en bepaal het speelveld en maak een nestzone en een veilige plekzone.

In de nestzone staan de kuikens en de moedereend. Het roofdier staat op afstand. Bij een startteken begint de moeder eend te fladderen, te slepen met de vleugel en geluid te maken. Het roofdier kiest: kuikens tikken of de moeder tikken. De kuikens moeten proberen naar de veilige plek te komen.

Breid het spel uit met meerdere eenden, roofdieren en kuikens.

In de spotlight:

Zebraspringspin (man)

Verleiden

De mannelijke zebraspringspin voert een dans uit om het grotere vrouwtje te verleiden en te voorkomen dat zij hem opeet. Eerst zwaait het mannetje ritmisch met zijn opvallende, vaak wit-zwart gestreepte poten en kaken om haar aandacht te trekken. Hij trommelt met zijn achterlijf en palpen op de ondergrond. Daarna komt hij voorzichtig zigzaggend langzaam dichterbij het vrouwtje. Zo laat hij haar zien dat hij een partner is en geen prooi. Als het vrouwtje stil blijft zitten, raakt hij haar voorzichtig aan om de paring te starten.

DOEN

Springspinnen maken geen web. Zebraspringspinnen komen voor op vensterbanken, tegels, in muurspleten en muren die vol in de zon staan. Ga op zoek naar de springspin. Een springspin is kleiner dan 1 cm, dus goed zoeken. Een springspin heeft 8 ogen en kan jou dus heel goed bekijken.

DOEN

Ga naar buiten. De springspin kan enorme sprongen maken. Wie van jullie kan het verst springen? Vanuit stilstand? Met een aanloop?

In de spotlight: de zwaan (man en vrouw)

Imponeren: Kijk maar eens

Zwanen voelen zich in het broedseizoen snel bedreigd. Ze beschermen hun eieren of jongen. Om iedereen op afstand te houden vertonen ze imponeergedrag:

- Ze buigen hun lange nek naar voren.
- Ze spreiden hun vleugels en maken zich zo groot mogelijk
- Ze maken waarschuwend geluiden zoals sissen en blazen
- Ze komen langzaam op je af lopen
- In het water komen ze langzaam op je af zwemmen en kloppen met hun vleugels op het water
- Als je niet weggaat kan een zwaan echt aanvallen door te slaan met de vleugels en te bijten

Wat moet je doen als een zwaan dit gedrag vertoont. Rustig blijven; niet schreeuwen en niet rennen. Langzaam achteruit lopen terwijl je de zwaan aankijkt. Eventueel een tas of jas als schild gebruiken.

DOEN

- 1 Iedereen beweegt vrij op het schoolplein.
- 2 De spelleider noemt één van onderstaande situaties:
Je bent een zwaan met jongen:
 - Je bent rustig
 - Je gaat waarschuwen
 - Er komt iemand te dichtbij
- 3 Als de spelleider 'BEELD' roept:
Laten de leerlingen de houding zien die bij de situatie past.
- 4 Als de spelleider: 'BEVRIES' roept:
bevriezen de leerlingen in de houding.
Korte nabespreking: wie zag er dreigend uit? Waarom?
Hoe kon je zien dat de zwaan wilde waarschuwen.

DOEN

Imponeren mensen ook of zijn er ook andere reacties mogelijk? Stel jij hebt ruzie met iemand. Welke imponeergedrag vertoon jij? Geef iedereen een briefje (zie werkblad 1: imponeergedrag). Zet een streepje achter welk gedrag je vertoont, vouw het briefje dicht en stop het briefje in de pot. Haal één voor één de briefjes eruit en turf het resultaat. En bespreek de uitkomst met de klas.

In de spotlight: mijn fantasiedier

- Sommige kunstenaars bedenken dieren die helemaal niet echt bestaan. Zij tekenen of knutselen deze dieren alsof ze echt zijn.

DOEN

Vul in het werkblad 2:
Fantasiedier roeptoe.

DOEN

Zoek buiten materialen waarmee je een fantasiedier kunt maken. Maak hiervan een fantasiedier. En bedenk of dit dier kan imponeren, acteren en/of verleiden. Waarmee en hoe doet dit dier dit? Hoe heet jouw dier? En wat kan dit dier allemaal? Schrijf het op.

Naam dier:

Imponeren:

.....

Acteren:

.....

Imponeren:

.....

Werkblad 1:

imponeergedrag

Imponeergedrag	Zet een streepje
stoer en harder praten of schreeuwen	
lichaam groot maken; borst vooruit, kin omhoog, breed staan en dichterbij komen	
boos kijken	
dreigbewegingen (vuisten ballen, wijzen, duwen)	
vechten	
huilen	
weglopen	
rustig bespreken	

Imponeergedrag	Zet een streepje
stoer en harder praten of schreeuwen	
lichaam groot maken; borst vooruit, kin omhoog, breed staan en dichterbij komen	
boos kijken	
dreigbewegingen (vuisten ballen, wijzen, duwen)	
vechten	
huilen	
weglopen	
rustig bespreken	

Imponeergedrag	Zet een streepje
stoer en harder praten of schreeuwen	
lichaam groot maken; borst vooruit, kin omhoog, breed staan en dichterbij komen	
boos kijken	
dreigbewegingen (vuisten ballen, wijzen, duwen)	
vechten	
huilen	
weglopen	
rustig bespreken	

Werkblad 2: Fantasiedier: Roepstoet

lezen

De Roepstoet is een heel klein vogeltje. Je herkent hem het beste aan zijn geluid. Als de Roepstoet wil **imponeren** toetert hij er luid op los. Zo weten andere mannetjes: hier woont al een hele stoere Roepstoet! Om te **verleiden** zwiept de Roepstoet heel hard met zijn staart heen en weer. Dat vinden vrouwtjes Roepstoeten heel aantrekkelijk. **Acteren**: Als de Roepstoet in gevaar komt, zet hij zijn stekelige vleugels op. Zo ziet hij er groot en gevaarlijk uit.

DOEN

Vul de teksten in op de goede plek bij de foto.

- Imponeren: hard toeteren
- Acteren: stekelige vleugels opzetten
- Verleiden: met zijn staart zwiepen

